

pregledno grafičko oblikovanje knjige, u kojem dominiraju kružnica, koja krasi i naslovnu stranicu, i narančasta boja po kojoj je koprivnička gradska knjižnica danas prepoznatljiva, te odlična tehnička izvedba knjige (tvrde korice i dr.) čime dobivamo kroz više kriterija vrlo kvalitetnu knjigu kakvu bogata i raznolika prošlost i suvremenost knjižničarenja i čitanja u Koprivnici i zaslužuje.

Mario Kolar

EKONOMSKA I EKOISTORIJA: ČASOPIS ZA GOSPODARSKU POVIJEST I POVIJEST OKOLIŠA, VOLUMEN VI, BR. 6, 2010., 271 STR.

Nakon što su pojedini brojevi znanstvenog časopisa za ekonomsku povijest i povijest okoliša *Ekonomska i ekohistorija* (ur. Hrvoje Petrić i Drago Rosandić) do sada bili posvećeni odnosima ljudi i rijeka (br. 3), ljudi i šuma (br. 4) te ljudi i lova (br. 5), najnoviji 6. broj tog časopisa, objavljen krajem 2010. godine, tematski je posvećen istraživanju odnosa ljudi i planina/gora iz ekohistorijske perspektive. Također kao i u prijašnjim brojevima i u ovom je broju zastupljeno nekoliko tema iz Podravine.

Glavni tematski blok časopisa koji govori o odnosu ljudi i planina/gora otvara izvorni znanstveni rad Drage Rosandića s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu *Zrinska gora u ranome novom vijeku* u kojem autor na temelju prije svega kartografskih izvora propituje nastanak i razloge trajanja oronima Zrinska gora u ranome novom vijeku. Marin Knezović iz Zagreba u svojem izvornom znanstvenom radu *Planine, brda i brežuljci u ranosrednjovjekovnim hrvatskim ispravama* pokušava procijeniti koliko su obilježja planinskog i gorskog okoliša bila važna za stanovnike hrvatskog priobalja u ranom srednjem vijeku s obzirom na to koliko ih se spominje u tadašnjim ispravama. Hrvoje Petrić s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu u svojem izvornom znanstvenom radu *Kalničko gorje u ranome novom vijeku*, pisanom u cijelosti engleskim jezikom, prvo daje prirodnogeografske osobitosti Kalničkog gorja u ranome novom vijeku, pokušavajući pritom rekonstruirati i njihovo stanje u tom vremenu, a nakon toga prati ranonovovjekovne procese njihove antropizacije. Marko Šarić sa Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu u svojem izvornom znanstvenom radu *Planine i morlački svijet u Dalmaciji* na primjeru triju najvažnijih planina u Dalmaciji (Velebit, Dinara i Biokovo) analizira interakciju njihovih prirodnih obilježja i moralčkog povijesnog fenomena, tj. daje analizu složenih odnosa unutar uzročno-posljedičnog lanca prirodni okoliš - društveni odnosi - gospodarski sustavi - kulturni obrasci. Slaven Bertoša s Odsjeka za povijest Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli u svojem izvornom znanstvenom radu *Planina Učka i mozaici iz njezine novovjekovne prošlosti* govori o najznačajnijim epizodama iz prošlosti te najviše planine u Istri te daje opis topografske skice ceste preko Učke iz 1878. godine. Viktorija Košak iz Katoličkog školskog centra "Ivan Pavao II" iz Bihaća u svojem izvornom znanstvenom radu *Glad u planinama i nizinama u drugoj polovici 18. stoljeća* istražuje utjecaj prirodnogeografskog položaja naseljenih područja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini na pospješivanje ili ublažavanje gladi u 18. stoljeću, odnosno uspoređuje kako su se s krizom i gladi u 18. stoljeću nosili s jedne strane nizinsko međimursko područje, a kako s druge strane brdsko-planinsko područje potkozarja. Tematski blok o odnosu ljudi i planina/gora zatvara izvorni znanstveni rad Boruta Batagelja iz Povijesnog arhiva iz Celja *Odkritje gora* pisan u cijelosti na slovenskom jeziku. Batagelj u svojem članku govori o strukturalnim promjenama shvaćanja i doživljavanja planina i gora u Sloveniji do početka 20. stoljeća - prije prosvjetiteljstva gore su smatrane i doživljavane kao prostori straha i općenito neugodnih iskustava, no nakon prosvjetiteljstva, i pogotovo do početka 20. stoljeća do kada su obavljena mnoga

detaljna istraživanja slovenskih planinskih i gorskih prostora, na njih se počinje gledati kao na nešto ugodno i zanimljivo, a iskorištavalo ih se i kao nacionalne mitologeme.

Kao što je to bio običaj i do sada, i ovaj broj časopisa nakon glavnog tematskog bloka donosi još nekoliko znanstvenih i stručnih radova koji se ne uklapaju u glavnu temu broja, te na kraju prikaze novih knjiga i časopisa te izvještaje sa znanstvenih skupova.

Taj drugi blok znanstvenih radova čini pet priloga. Mira Kolar-Dimitrijević iz Zagreba u svojem izvornom znanstvenom radu *Prve kreditne ustanove za pomoć seljaštvu u Hrvatskoj* govori o predujmionama iz Brdovca (1873.) i Drnja (1883.) koje predstavljaju prve kreditne ustanove u Hrvatskoj koje su na isti način pokušavale sanirati i plemićke i seljačke posjede na osnovi samopomoći, odnosno međusobnog pomaganja. Andrej Studen iz Instituta za noviju povijest iz Ljubljane u svojem izvornom znanstvenom radu ironijskog naslova *Ko zaboliju nosnice*, pisanom u cijelosti na slovenskom jeziku, govori o katastrofalnim higijenskim uvjetima, ponajviše onima koji su povezani s neadekvatnim postupanjem s ljudskim izmetom i smradovima povezanim s tim, koji su vladali u nekim slovenskim gradovima u 19. stoljeću. Alfred J. Rieber sa Central European University iz Budimpešte u svojem izvornom znanstvenom radu *Borbe za euroazijske pogranične zemlje i korijeni Hladnoga rata*, pisanom u cijelosti na engleskom jeziku, daje nov geokulturni pogled na međuodnose pet multikulturnih carstava (Habsburškog, Ruskog, Otomanskog, Itanskog i Kineskog) od 16. stoljeća do ranog 20. stoljeća i njihove imperijalne vlasti u 20. stoljeću, a zatim analizira razloge za Hladni rat kao osnovu borbi za formiranje granica euroazijskih pograničnih zemalja. Taj drugi blok znanstvenih i stručnih radova zatvara, zbog iznenadne smrti autora, nercenzirani, ali u svakom slučaju, znanstveni rad *Velika prekretnica: peak energy i dezintegracija industrijskih društava* Tomislava Markusa, u kojem se analizira problematika vrhunca ekstrakcije nafte i njezino značenje za suvremenu ekonomsku krizu i budućnost industrijskih društava. Nakon Markusova priloga Gordan Ravančić donosi kratku Markusovu bio-bibliografiju kao oproštaj od tog prerano umrlog iznimno perspektivnog povjesničara. Konačno, taj blok časopisa zatvara *Izbor iz bibliografije radova o gospodarstvu Samobora* koji je pripremio Danijel Vojak iz Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar iz Zagreba.

Posljednji blok časopisa donosi brojne prikaze novih knjiga, časopisa i znanstvenih skupova. Marko Šarić donosi opsežan prikaz knjige *Vatra: sažeta povijest* (Zagreb, 2010.) Stephena J. Pynea, Sanja Lončar donosi prikaz zbornika *Zrinska gora* (Petrijnja-Sisak-Zagreb, 2010.), Lóránt Bali prikazuje knjigu Norberta Papa *Hungary in the attraction of the Balkan and the Mediterranean* (Pečuh, 2010.), Ivan Zupanc donosi prikaz knjige Ružice Vuk *Ludbregška Podravina* (Ludbreg-Samobor, 2009.), Suzana Pešorda prikaz zbornika *Album predaka: zbornik zavičajne povijesti* (Zagreb, 2009.), Nenad Vajzović prikaz knjige Ivana T. Berenda *Ekonomska historija Evrope u XX veku* (Beograd, 2009.), Dragan Markovina donosi prikaz knjige Luje Matutinovića *Ogled o ilirskim provincijama i Crnoj Gori* (Zagreb, 2009.), dok nekoliko autora donosi prikaze novih brojeva nekoliko časopisa: Antonio Gotovac donosi opsežan prikaz časopisa *Global environment* (br. 3, 2009.), Dragutin Feletar prikaz časopisa *Geoadria* (br. 1, 2010.), a Mira Kolar-Dimitrijević prikaz 15. broja te Petar Feletar prikaz 16. broja (oba iz 2010.) časopisa *Podravina*. Ovaj vrlo opsežni i zanimljivi broj *Ekonomske i ekohistorije* završava izvještaj Željka Holjevca s 40. međunarodnog kulturno-povijesnog simpozija *Mogersdorf* koji se 2010. održao u Celju.

Na kraju valja napomenuti kako se cjelokupni sadržaj kako starijih brojeva, tako i ovog novog broja *Ekonomske i ekohistorije* može, osim u tiskanom obliku, pronaći i u elektroničkom obliku, točnije u pdf-inačici, na internetskom portalu hrvatskih znanstvenih časopisa *Hrčak* (<http://hrcak.srce.hr/ekonomska-i-ekohistorija>), dok se stariji brojevi mogu pronaći i u *flash* verziji na internet-skim stranicama Društva za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju (http://eko-eko.digitalna-humanistika.org/?page_id=49).